

VÍTĚZ JE SÁM

.....

Paulo Coelho

Vítěz
je sám

Z portugalského originálu *O vencedor está só*,
vydaného nakladatelstvím Agir, Rio de Janeiro v roce 2008,

přeložil Jindřich Vacek.

Verše přeložila Pavla Piňosová.

Přebal navrhla Tereza Králová.

Grafická úprava a sazba Studio Visualist.

Odpovědná redaktorka Pavla Lidmilová.

Korektury Ludmila Böhmová.

Technická redaktorka Saša Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

www.argo.cz, argo@argo.cz,

v roce 2021 jako svou 4 624. publikaci.

Vytiskla tiskárna Protisk.

Vydání druhé.

ISBN: 978-80-257-3521-3

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: KOSMAS, s. r. o., Za Halami 877

252 62 Horoměřice

tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

Předmluva

Jedním z témat, která se v mých knihách neustále vracejí, je důležitost faktu, že za své sny musíme platit. Nakolik však lze našimi sny manipulovat? Během několika posledních desetiletí jsme žili v kultuře privilegující slávu, peníze a moc. Mnoho z nás dospělo k názoru, že to jsou jediné hodnoty, o něž stojí za to usilovat, a neuvědomovali jsme si, že skuteční manipulátoři skrytí v zákulisí zůstávají nepoznáni. Tihle manipulátoři chápou, že nejefektivnější je taková moc, které si nikdo nepovšimne – dokud není příliš pozdě a my neuvízneme v pasti. Naše kniha o téhle pasti pojednává.

V knize *Vítěz je sám tři* ze čtyř hlavních postav dovolují, aby jejich sny manipulovali druzí.

Igor, ruský milionář věřící, že zabít druhého je přijatelné, pokud k tomu máme dobrý důvod, třeba když chceme zmírnit lidské utrpení nebo získat zpět milovanou ženu.

Hamid, módní magnát, jenž začínal s těmi nejlepšími úmysly jen proto, aby ho uchvátil právě ten systém, kterého se pokoušel využít.

Gabriela, přesvědčená – jako dnes většina lidí –, že sláva představuje cíl sám o sobě, největší odměnu ve světě, který proslulost považuje za vrchol úspěchu.

Tohle není thriller, ale nelítostný obraz toho, kam jsme dospěli.

PAULO COELHO

3.17 RÁNO

Kompaktní pistole Beretta Px4 je o trochu větší než mobilní telefon, váží zhruba 700 gramů a dá se z ní vystřelit desetkrát. Je malá, lehká, nepozná se, že jste si ji vložili do kapsy, a její malá ráže má nesmírnou výhodu – střela, místo aby tělem oběti projela, naráží do kostí a tříští všechno, nač na své dráze narazí.

Ovšem i šance přežít výstřel ze zbraně tohoto kalibru jsou velké, existují tisíce případů, kdy nedojde k porušení žádné životně důležité tepny a oběť má čas zareagovat a útočnicka odzbrojit. Když však ten, kdo střílí, má s těmihle věcmi jistou zkušenost, může volit mezi smrtí rychlou – tak, že míří mezi oči nebo na srdce –, nebo poněkud pomalejší: to přiloží hlaveň zbraně v určitém úhlu k žebrům a stiskne spoušť. Zasažená osoba si ještě chvíli neuvědomuje, že je smrtelně zraněná, pokouší se útok opětvat, utíkat, volat o pomoc. Má to jednu velkou výhodu – jak ji pozvolna opouštějí síly, až nakonec upadne na zem, bez velkého vnějšího krváčení, a aniž dost dobře chápe, proč se vlastně tohle všechno děje, má dost času na to vidět, kdo ji to zabíjí.

Ani zdaleka to není ideální zbraň pro specialisty. „Mnohem víc se hodí pro ženy než pro vyzvědače,“ říká Jamesi Bondovi v prvním z filmů věnovaných tomuhle hrdinovi kdosi z anglické tajné služby, když mu odebírá starou pistoli a vydává mu nový model. Jenže ten by se hodil leda profesionálům, kdežto k provedení toho, co zamýšlel on, neexistovalo nic lepšího.

Berettu si koupil na černém trhu, takže zbraň nebude možné identifikovat. V zásobníku měl pět nábojů, i když hodlal použít

jen jeden, do jehož hrotu udělal pomocí pilničku na nehty zářez ve tvaru X. Takto se střela, jakmile bude vypálena a zasáhne něco pevného, rozlomí na čtyři kusy.

Berettu však použije jen v krajním případě. Má jiné metody, jak vyhladit jeden svět, jak zničit jeden vesmír, a ona dozajista pochopí jeho vzkaz, jakmile najdou první oběť. Bude vědět, že to dělá ve jménu lásky, že v něm není sebemenší zášť a že ji přijme zpátky, a nebude se jí vyptávat, co se přihodilo v posledních dvou letech.

Doufá, že těch šest měsíců pečlivého plánování přinese žádoucí výsledky, ale jistotu začne mít teprve nazítří ráno. V plánu měl toto: nechá Fúrie, dávné postavy řecké mytologie, snést se na černých křídlech až k té bělomodré krajině obklopené diamanty, botoxem a vysokorychlostními vozy, naprosto bezúčelnými, protože se do nich vejdou nanejvýš dva cestující. Sny o moci, úspěchu, slávě a penězích, to všechno se dá ukončit z hodiny na hodinu pomocí oněch malých předmětů, které si s sebou přivezl.

Mohl teď odejít do svého pokoje, protože výjev, na který čekal, se měl odehrát v 11.11 večer, i když on sám byl ochoten čekat déle. Muž vešel v doprovodu krásné ženy, oba ve společenském úboru, oblečení na další z těch galavečerů pořádaných vždy po důležité večeri a navštěvovaných hojněji než premiéra libovolného filmu, který na Festivalu promítali.

Igor ženu ignoroval. Jednou rukou pozvedl k obličejí francouzské noviny (ruské noviny by vzbudily podezření) tak, aby ho nemohla vidět. Byla to zbytečná opatrnost, žena se jaktěživa nerozhlížela kolem sebe, jak už je zvykem těch, co si připadají jako královny světa. Jsou tady proto, aby zářily, a hledí si nevšímat, co mají na sobě ostatní, protože taková pozornost – podle toho, kolik mají ti druzí diamantů a nakolik jedinečné jsou jejich šaty – vede k depresi, rozmrzelosti či pocitu méněcennosti, třebaže jejich vlastní šaty a doplňky stály hotové jmění.

Její společník, pěkně oblečený a se stříbřitými vlasy, došel k baru a objednal šampaňské, nepostradatelný aperitiv před nocí

slibující četná setkání, dobrou hudbu a nádherný výhled na pobřeží a jachty kotvící v přístavu.

Viděl, že se servírkou jedná zdvořile. Když mu dala sklenky, poděkoval. Nechal jí slušné spropitné.

Ti tři se znali. Igor pocítil nesmírnou radost, když se mu začal s krví mísit adrenalin. Zítra udělá něco, aby se dozvěděla, že on je tady. V jistém okamžiku se setkají.

Jen Bůh věděl, jak jejich setkání dopadne. Igor, pravoslavný křesťan, složil slib a přísahu v jednom moskevském kostele před ostatky svaté Marie Magdaleny (ty byly v ruském hlavním městě na týden, aby je věřící mohli uctívat). Stál tam ve frontě skoro pět hodin, a když se k ostatkům přiblížil, dospěl k přesvědčení, že jde o pouhý výmysl kněží. Nechtěl se však vystavovat nebezpečí, které by mu hrozilo, kdyby slovo nedodržel.

Prosil, aby ho chránila, aby se mu podařilo dosáhnout cíle bez velkých obětí. A slíbil jí zlatou ikonu, kterou objedná u věhlasného malíře žijícího v klášteře v Novosibirsku, až bude se vším hotov a bude se zas moci vrátit do rodné země.

Ve tři hodiny ráno to v baru hotelu Martinez páchlo kouřem cigaret a potem. Třebaže Jimmy už na klavír dohrál (na každé noze nosil Jimmy botu jiné barvy) a servírka padala únavou, zbylí hosté se zdráhali odejít. Oni zkrátka museli zůstat v téhle hale, ještě aspoň hodinu, ještě celou noc, dokud se něco nestane.

Ostatně Filmový festival v Cannes začal už před čtyřmi dny, a zatím se nestalo nic. U různých stolů se myslelo na totéž: setkat se s Mocí. Pohledné ženy čekaly na producenta, který by se do nich zamiloval a v příštím filmu jim dal důležitou roli. Tamhle spolu rozmlouvá pár herců, smějí se a tváří se, že nic z toho se jich netýká, ale nepřestávají pošilhávat ke dveřím.

Někdo přijde.

Někdo přijít musí. Noví režiséři s hlavami plnými nápadů, s životopisy doplněnými univerzitními videy, vyčerpávající bibliografii prací o fotografii a scénáři čekají, že se na ně usměje štěstí. Někdo, kdo bude cestou z nějaké slavnosti hledat volný stůl, ob-

jedná si kávu, zapálí cigaretu, pocítí vyčerpání z věčného chození na pořád stejná místa a uvítá nové dobrodružství.

Jaká naivita...

Kdyby se to opravdu stalo, pak to poslední, o čem by si chtěl dotyčný něco poslechnout, by byl další „projekt, do jakého se ještě nikdo nepustil“, ale beznaděj dokáže zoufalce šálit. Mocní, kteří občas vstoupí, se sotva rozhlédnou a zamíří nahoru do svého pokoje. Nedělají si sebemenší starosti. Vědí, že se nemusí ničeho bát. Supertrída neodpouští zradu a všichni vědí, kam až smějí zajít – nejdou přes mrtvoly, i když právě tohle se o nich traduje. Naopak je-li tu něco nečekaného a důležitého – ať už ve světě filmu, hudby nebo módy – a čeká to na objevení, pak to bude výsledkem průzkumu, ne však v hotelových barech.

Supertrída se teď miluje s děvčetem, kterému se podařilo proniknout na slavnost a je se vším svolné. Supertrída se odličí, prohlíží si vrásky a říká si, že už je čas na další plastiku. Hledá ve zprávách na webu reakci na své dnešní oznámení. Vezme si nezbytný prášek na spaní a vypije čaj slibující zhubnutí bez zvláštní námahy. Doplní do jídelníčku, co chce ráno ve svém pokoji snídat, a spolu s cedulkou NERUŠIT ho upevní na kliku dveří. Supertrída zavře oči a pomyslí si: „Snad usnu brzy, na zítřek jsem si domluvil schůzku před desátou.“

Ale v baru hotelu Martinez všichni vědí, že tam ti mocní jsou. A když tam jsou, oni mají šanci.

Nezapadne je, že Moc se baví jen s Mocí. Že se občas musí sejít, společně popít a pojist, dodat lesku velkolepým slavnostem, udržovat klamnou představu, že do světa přepychu a oné zvláštní kouzelné atmosféry můžou proniknout všichni, kdo mají dostatek odvahy jít za určitým nápadem. Vyhýbat se válkám, když nic nevynášejí, a podněcovat útočné nálady mezi zeměmi nebo společnostmi, když cítí, že jim to dopomůže k větší moci a více penězům. Předstírat štěstí, třebaže jsou rukojmími vlastního úspěchu. Dál bojovat, aby zvětšili své bohatství a vliv, třebaže ten je už

obrovský – marnivost Supertržidy totiž spočívá v tom, že soutěží se sebou samou, zjišťuje, kdo je na samém vrcholu žebříčku.

V ideálním světě by Moc rozmlouvala s herci, režiséry, módními návrháři a spisovateli, kteří teď s očima zarudlýma únavou přemýšlejí, jak se vrátí do svých pronajatých pokojů ve vzdálených městech, aby zítra začali znovu maraton žádostí, možných setkání, vlastní ochoty být k dispozici.

Ve světě skutečném je Moc touhle dobou zavřená ve svých pokojích, prohlíží došlé maily, rozhořčuje se, že všechny slavnosti jsou jedna jako druhá, že přítelkynin šperk byl větší, jachta zakoupená soupeřem má jedinečnou výzdobu – jak je to jen možné?

Igor si nemá s kým povídat, ale ani to ho nezajímá. Vítěz je sám.

Igor, úspěšný majitel a prezident jedné telefonní společnosti v Rusku. Rok předem si rezervoval nejlepší apartmá v hotelu Martinez (kde musí všichni platit aspoň za dvanáct dní ubytování, bez ohledu na to, jak dlouho se zdrží), dnes večer dorazil soukromým tryskáčem, vykoupal se a sešel dolů, s tím, že snad uvidí něco jedinečného a prostého.

Chvilí ho obtěžovaly herečky, herci, režiséři, ale pro všechny měl pohotově skvělou odpověď: „Don't speak English, sorry. Polish.“ Nebo: „Don't speak French, sorry. Mexican.“

Kdosi se pokusil o pár slov ve španělštině, Igor se však uchýlil k jinému východisku. Zapisoval si do notýsku jakási čísla, to aby nevypadal ani na novináře (ten zajímá všechny), ani na člověka spjatého s filmovým průmyslem. Vedle něho ležel ekonomický magazín v ruštině (většina těch lidí by ostatně nerozeznala ruštinu od polštiny nebo španělštiny) s fotografií zcela nezajímavého manažera na obálce.

Návštěvníci baru mají za to, že se v lidech vyznají, a Igora nechají na pokoji v domnění, že to nejspíš bude jeden z těch milionářů, co do Cannes jezdí jen proto, aby se tu pokusili najít si milenku. Když si k jeho stolu přisedne už pátý host a objedná si minerálku, s tím, že „jiná volná židle tu není“, začne se šuškat, a všichni rázem vědí, že ten samotář nepatří do světa

filmového ani módního průmyslu, a přestanou si ho všímat, je to jen pouhá „voňavka“.

„Voňavka“ je slangový výraz požívaný herečkami (během festivalu se jim říká *starletes*): člověk snadno změní značku, a někdy to mohou být skutečné poklady. Na „voňavky“ se vrhnou během posledních dvou dnů festivalu, když se jim nepodaří potkat vůbec nic zajímavého z filmového průmyslu. Takže ten podivný člověk, co vypadá jako boháč, může počkat. Všechny dobře vědí, že lepší je odejít odsud s milencem (který by mohl být filmový producent), nežli se zúčastnit další společenské události a pořád jen opakovat týž rituál – pít, usmívat se (hlavně se usmívat), předstírat, že se na nikoho nedíváme, zatímco srdce nám buší prudčeji, minuty na hodinkách uběhnou rychle, noci plné lesku ještě nekončily, ony pozvány nebyly, ale oni ano.

Už vědí, co budou „voňavky“ říkat, protože je to pořád stejné, ale ony se tváří, že tomu věří.

- a) „Můžu změnit tvůj život.“
- b) „Spousta žen by byla ráda na tvém místě.“
- c) „Teď jsi ještě mladá, ale pomysli na to, co bude za pár let. Je na čase udělat dlouhodobou investici.“
- d) „Jsem ženatý, ale moje žena...“ (Teď může věta skončit různě: „je nemocná“, „vyhrožuje, že se zabije, když ji opustím“, atd.)
- e) „Jsi princezna a zasloužíš si, aby se s tebou taky tak jednalo. I když jsem to nevěděl, čekal jsem na tebe. Nevěřím v náhody, podle mě musíme tomuhle vztahu dát šanci.“

Říká se pořád totéž. Mění se jen úspěšnost, s jakou žena získává co nejvíc dáreků (pokud možno šperků, ty se dají prodat), je zvána na některé party na jachtách, zmocní se co největšího počtu návštěvenek, znova poslouchá tytéž rozhovory, vymýšlí, jak dostat pozvání na závody Formule 1, kam chodí lidé stejného druhu a kde ji možná čeká její velká příležitost.

Slovem „voňavka“ označují také mladí herci staré milionářky s plastikou a botoxem, inteligentnější než muži. Ty nikdy neztrácejí čas – přijíždějí rovněž až v posledních dnech, vědí, že veškerá schopnost svádět spočívá v penězích.

„Voňavky“ mužského rodu se mýlí: mají za to, že dlouhé nohy a mladistvé tváře se nechávají svádět, a nyní se s nimi dá po libosti manipulovat. „Voňavky“ ženského rodu důvěřují jen moci svých diamantů, a jedině té.

Nic z toho Igor neví, je tady poprvé. A k vlastnímu údivu dospívá k přesvědčení, že s výjimkou lidí v tomhle baru se tu zřejmě o filmy nikdo moc nezajímá. Prolistoval pár časopisů, otevřel obálku, do které mu jeho společnost vložila pozvánky na nejdůležitější společenské události, a na žádné z nich není jediná zmínka o nějaké premiéře. Před příjezdem do Francie se snažil zjistit, které filmy soutěží, a získat tuhle informaci bylo nesmírně obtížné. Nakonec mu jeden přítel vysvětlil: „Zapomeň na filmy. Cannes je festival módy.“

Móda. Co si ti lidé myslí? Domnívají se, že móda je to, co se mění s ročním obdobím? Přijeli sem ze všech koutů světa, aby ukazovali své šaty, šperky, sbírku bot? Nemají potuchy, co to znamená. „Móda“ je jen prostředek, jak říci: patřím do tvého světa. Nosím uniformu tvého vojska, na mne nestřílej.

Od chvíle, co spolu tlupy mužů a žen začaly žít v jeskyních, je móda jediným způsobem, jak říci něco, co pochopí všichni, i když se neznají: oblékáme se stejně, náležím k tvému kmeni, spojíme se proti těm slabším, a tak přežijeme.

Tady jsou však lidé, kteří mají za to, že „móda“ je všechno. Každých šest měsíců vyhodí celé jmění, aby změnili nějakou malou drobnost a dál patřili do výlučného kmene bohatých. Kdyby teď navštívili Silicon Valley, kde ti, co vydělali miliardy v průmyslu informatiky, nosí umělohmotné hodinky a ošuntělé kalhoty, pochopili by, že svět už není jako dřív – všichni jako by měli tutéž společenskou úroveň, nikdo už nevěnuje sebemenší pozornost

velikosti diamantu, značce vázanky či kožené aktovky. V tom koutě světa vázanky ani kožené aktovky ostatně neexistují, ale poblíž leží Hollywood, mašinerie poměrně silnější – i když upadající –, a tomu se ještě daří přimět prostomyslné, aby věřili v šaty z módních salonů, ve smaragdové náhrdelníky, obří limuzíny. A protože právě tohle ještě vychází v časopisech, kdo má zájem ničit reklamní průmysl, vynášející miliardy dolarů, prodej zbytečných věcí, změny nepotřebných trendů, vyvíjení věčně stejných krémů, opatřených však různými vinětami?

Směšní lidé. Igor nedokázal skrýt odpor vůči těm, jejichž rozhodnutí nepříznivě ovlivňují životy milionů pracovitých a čestných mužů i žen, kteří tráví své dny důstojně, protože jsou zdraví, mají střechu nad hlavou a lásku své rodiny.

Zvrhlí lidé. Když všechno je napohled v pořádku, když se rodiny sejdou u stolu a chystají se večerět, objeví se příznak Supertrídy a prodává nesplnitelné sny: přepych, krásu, moc. A rodina se rozpadne.

Otec pracuje celé hodiny navíc, aby mohl synovi koupit nový model tenisek, protože jinak se na něj budou ve škole dívat jako na outsidersa. Jeho žena tiše pláče, protože její přítelkyně nosí značkové šaty, a ona nemá peníze. Dospívající děti, místo aby poznávaly pravé hodnoty víry a naděje, sní o tom, že se stanou umělci. Venkovské dívky ztrácejí vlastní totožnost a začínají uvažovat o tom, že odejdou do velkoměsta a přistoupí na cokoliv, na naprosto cokoliv, když pak budou mít určitý šperk. Středobodem světa, jenž by měl směřovat ke spravedlnosti, se stává věc, která už za půl roku nebude k ničemu, musí se pořídit nová – jen tak může celý ten cirkus dál udržovat na vrcholu světa ta opovržením hodná stvoření, setkávající se teď v Cannes.

Igor se ovšem touhle ničivou mocí nedá ovlivnit. Dál vykonává jedno z nejzáviděníhodnějších zaměstnání na světě. Dál denně vydělává mnohem víc peněz, než by mohl utratit za rok, i kdyby se rozhodl dopřávat si všechny možné požitky, ať už je zákon dovoluje, či ne. Není mu zatěžko svést ženu, dokonce ještě dřív, než dotyčná zjistí, jestli je boháč, nebo ne. Vyzkoušel to už moc-

krát, a vždycky s úspěchem. Dovršil čtyřicítku, je ve formě, každoročně podstupuje celkovou lékařskou prohlídku, a na žádné zdravotní potíže zatím nepřišel. Nemá dluhy. Nepotřebuje nosit šaty určité značky, chodit do určité restaurace, trávit dovolenou na pláži, kam „pojedu všichni“, ani koupit si nějaký model hodinek jen proto, že ho doporučil úspěšný sportovec. Propisovačkou za pár halířů může podepisovat významné smlouvy, může nosit pohodlná elegantní saka šitá ručně v malém krejčovství vedle jeho kanceláře, neopatřená žádnou viditelnou značkou. Může si dělat, co se mu zachce, nikomu nepotřebuje dokazovat, že je bohatý, má zajímavou práci a to, co dělá, dělá s nadšením.

V tom je možná ta potíž: vždycky všechno dělá s nadšením. Je přesvědčený, že právě proto žena, která před pár hodinami vešla do baru, nesedí u jeho stolu.

Jak plyne čas, pokouší se přemýšlet dál. Požádá Kristelle, aby mu přinesla další pití – servírčino jméno zná, protože před hodinou, když tu byl menší provoz (lidé tou dobou večereli), si objednal sklenku whisky a ona poznamenala, že vypadá smutně a že by měl něco pojíst a přijít na jiné myšlenky. Byl jí za ten zájem vděčný a potěšilo ho, že si někdo skutečně dělá starosti kvůli jeho duševnímu rozpoložení.

Možná je tady jediný, kdo ví, jak se jmenuje ta, která ho obsluhuje. Ostatní chtějí znát jméno – a pokud možno také postavení – těch, co sedí u stolů a v křeslech.

Pokouší se přemýšlet dál, ale už byly tři hodiny ráno, a ta hezká žena a kultivovaný muž – mimochodem zevnějškem se mu hodně podobá – se už neukázali. Možná šli rovnou do svého pokoje a teď se tam milují, možná ještě popíjejí šampaňské na některé z těch jachet, kde večírek začíná, když na všech ostatních už končí. Možná si už lehli, čtou si časopisy a jeden na druhého se ani nepodívá.

Ale na tom nesejde. Igor je osamělý, unavený, potřebuje spát.